

Juli 2014

Informatiekaart 'Zeeuws model'

Deze informatiekaart is onderdeel van een set van 7 informatiekaarten over mededinging in het sociale domein

1. Mededingingsregels helpen gemeenten bij de inkoop van zorg en ondersteuning.
2. Wat zijn de mededingingsregels.
3. Mededinging en bestuurlijk aanbesteden.
4. Mededinging en het regisseursmodel.
5. Mededinging en concurrentie per cliënt.
6. Mededinging en wijkgericht contracteren.
7. [Mededinging en het Zeeuws model.](#)

Deze informatiekaart is onderdeel van een set informatiekaarten over mededinging in het sociale domein. Om deze informatiekaart goed in perspectief te kunnen plaatsen en juist te kunnen gebruiken, is kennis nodig van de informatiekaarten “Mededingingsregels helpen gemeenten bij inkoop van zorg en ondersteuning” en “Wat zijn de wettelijke mededingingsregels”.

Het ‘Zeeuws’ model

Bij het zogenoemde ‘Zeeuws model’ formuleert de gemeente welke zorg wordt ingekocht en stelt daarvoor ook een tarief vast. Alle zorgaanbieders mogen de omschreven zorg leveren voor het vastgestelde tarief, met minstens de omschreven basiskwaliteit. De cliënten bepalen zelf van welke aanbieder ze gebruik maken.

Bespreking vanuit mededingingsperspectief
AWBZ gerelateerde ondersteuning en begeleiding werden tot voor kort door de Nederlandse Zorgautoriteit gereguleerd. In het zogenaamde Zeeuwse inkoopmodel neemt de gemeente die rol nu letterlijk over. De gemeente beschrijft dan de gewenste prestaties en stelt zelf het bijbehorende tarief vast. In die zin voorkomt dit model veel onduidelijkheid over wat wel en niet mag op het gebied van prijsaanbiedingen door aanbieders van diensten.

Het gevolg van dit model is dat zorgaanbieders die lagere kosten hebben dan het vastgestelde tarief geïnteresseerd zullen zijn om de zorg te leveren. Zij concurreren met elkaar om de cliënt. Indien zorgaanbieders zich niet kunnen onderscheiden in hun prijsstelling, kunnen ze zich alleen nog onderscheiden op kwaliteit, zowel zorginhoudelijk als op cliëntgerichtheid.

In theorie zou dit model dus vanuit marktwerkingsperspectief goed kunnen werken, mits de gemeente over de informatie en kennis beschikt om het ‘juiste’ tarief vast te stellen. Dat wil zeggen; niet een te laag tarief om geen afbraak te veroorzaken en ook niet een te hoog tarief om geen goudgerande kwaliteit uit te lokken.

Wat mag wel van de Mededingingswet?

Aanbieders van jeugdzorg en van ondersteuning en begeleiding, die ieder een ander onderdeel van een door de gemeente beschreven keten of pakket van zorg en/of begeleidingsdiensten leveren, mogen gezamenlijk inschrijven en mogen gezamenlijk cliënten benaderen. Zij concurreren niet rechtstreeks met elkaar. Dergelijke multidisciplinaire ofwel verticale samenwerking is toegestaan. Een multidisciplinair samenwerkingsverband kan met grotere organisaties concurreren, die het hele palet aan gewenste zorg leveren.

Binnen een multidisciplinaire combinatie van partijen mogen partijen ook exclusief naar elkaar doorverwijzen.

Als de individuele deelnemers elk niet meer dan 30 procent marktaandeel op hun expertiseterrein hebben, vormt een dergelijke nauw samenwerkende verticale combinatie waarschijnlijk geen probleem met de mededinging. Er blijft op elk niveau nog voldoende restconcurrentie over.

Als aanbieders onvoldoende capaciteit hebben om op alle onderdelen van de dienstverlening zelfstandig te werken bijvoorbeeld in een bepaalde wijk mogen ook rechtstreekse concurrenten (dus partijen die hetzelfde soort begeleiding en/of zorg leveren) samenwerken. Zij mogen bijvoorbeeld samen de avonddiensten verzorgen of elkaars achterwacht zijn.

Als het gezamenlijke marktaandeel van samenwerkende, rechtstreeks concurrerende aanbieders onder 10 procent ligt, ziet de Mededingingswet dit als een 'bagatel' en is er geen sprake van overtreding van de Mededingingswet. Ook samenwerkingsverbanden van acht of minder aanbieders met een gezamenlijke omzet van minder dan € 1,1 miljoen vallen onder de bagatelbepaling.

Daarnaast is samenwerking toegestaan als die leidt tot concrete verbetering die zonder de samenwerking niet tot stand komt, waarvan cliënten profiteren en waarbij voldoende restconcurrentie overblijft.

Wanneer helpt de Mededingingswet?

Aanbieders van zorg, begeleiding en ondersteuning kunnen in het Zeeuwse model niet samenspannen om een hogere prijs te bedingen; die is immers vastgesteld door de gemeente. Toch kunnen zij achteraf, na verkrijging van de opdracht, de markt verdelen. Bijvoorbeeld door af te spreken wie welke wijken bedient. Er is dan minder keuze voor de cliënt en de zorgaanbieders hoeven dan minder hun best te doen om zich te onderscheiden op kwaliteit. Dit mag dus niet.

Ook marktverdeling bij vastgestelde prijzen is verboden. Als een gemeente vermoedt dat zorgaanbieders de markt verdelen, kan ze contact opnemen met de ACM. Deze autoriteit kan eventueel op basis van de Mededingingswet optreden.

Hoe stimuleert de gemeente zelf de mededinging?

Pas de omschrijving van de zorgproducten periodiek aan of onderzoek in ieder geval geregeld of dat nodig is. Omdat de mededinging zich richt op standaardproducten en –tarieven, valt de prikkel tot innovatie mogelijk weg, althans voor zover die zou leiden tot een daarvoor noodzakelijke prijsverhoging. Vernieuwing van het dienstaanbod moet de gemeente dus expliciet zelf gaan beheren, bijvoorbeeld door periodiek nieuw en vernieuwend aanbod uit te lokken.

Stel de tarieven periodiek bij. De tarieven moeten uiteraard worden gecorrigeerd voor inflatie en eventuele verandering in de kostenstructuur van zorgaanbieders. Daarvoor is informatie over de bedrijfsvoering van zorgaanbieders onontbeerlijk.

Eis inzicht in de kosten van zorgaanbieders. Het kan namelijk zijn dat zorgaanbieders veel goedkoper kunnen werken dan het vastgestelde tarief. Het is voor gemeentes lastig om over de kennis en informatie te beschikken om het 'juiste' tarief vast te stellen. Er moet daarom periodiek afgedwongen worden dat zorgaanbieders informatie leveren over hun kosten zodat de tarieven kunnen worden bijgesteld. Een alternatief hiervoor is om de prijzen te baseren op prijzen in andere gemeentes die met een aanbesteding of veiling werken.

Colofon

De informatie in deze kaart is gebaseerd op het wetsvoorstel Wmo 2015 en De Jeugdwet. Het wetsvoorstel Wmo 2015 moet nog goedgekeurd worden door de Eerste Kamer.

Aan de totstandkoming van deze publicatie is de grootst mogelijke zorg besteed. Het TransitieBureau kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden, noch kunnen aan de inhoud rechten worden ontleend.

Invoering Wmo

www.invoeringwmo.nl | helpdesk@invoeringwmo.nl

TransitieBureau Wmo

t 070340 6100

© Rijksoverheid | Juli 2014